

Republika Hrvatska
Ministarstvo obitelji, branitelja i
me_ugeneracijske solidarnosti

COUNCIL **CONSEIL**
OF EUROPE **DE L'EUROPE**

Europska konferencija visoke razine o
Akcijskom planu Vije_a Europe za osobe s invaliditetom
2006. - 2015.:
Nacionalna provedba – od politike prema praksi

pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske
Konferencija je organizirana u suradnji s Op_om upravom za dru_tvenu koheziju
Vije_a Europe i Ministarstvom obitelji, branitelja i me_ugeneracijske solidarnosti

Zagreba_ka deklaracija

21. rujna 2007.

Zagreb, Republika Hrvatska, 20.-21. rujna 2007.

**Europska konferencija visoke razine o
Akcijskom planu Vijeća Europe za osobe s invaliditetom 2006. - 2015:
Nacionalna provedba – od politike do prakse**

Zagreb, Republika Hrvatska, 20. - 21. rujna 2007.

ZAGREBA KA DEKLARACIJA

1. Mi, predstavnici ministarstava odgovornih za integracijske politike i za_titu prava osoba s invaliditetom Albanije, Austrije, „Biv_e jugoslavenske Republike Makedonije“, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Italije, Moldavije, Rumunjske, Slovenije, Srbije, Turske i Ukrajine, okupiv_i se na sastanku u Zagrebu, Republika Hrvatska, 20. - 21. rujna 2007., zajedno s predstavnicima europskog Koordinacijskog foruma Akcijskog plana Vijeća Europe za osobe s invaliditetom (CAHPAH), kao i me_unarodnih organizacija i nevladinih organizacija, s ciljem promicanja Preporuke Rec(2006)5 Vijeća ministara dr_ava _lanica o Akcijskom planu Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja osoba s invaliditetom u dru_tvu: pobolj_anje kvalitete _ivota osoba s invaliditetom u Europi 2006. - 2015.;
2. uzev_i u obzir relevantne postoje_e europske i me_unarodne instrumente, ugovore i planove, osobito Konvenciju o za_titi ljudskih prava i temeljnih sloboda (ETS br. 5) i revidiranu Europsku socijalnu povelju (ETS br. 163);
3. slijedom Politi_ke deklaracije usvojene na Drugoj europskoj konferenciji ministara odgovornih za integracijske politike za osobe s invaliditetom, Malaga, _panjolska, svibanj 2003., "Pobolj_anje kvalitete _ivota osoba s invaliditetom: stvaranje jedinstvene politike za potpuno sudjelovanje i kroz potpuno sudjelovanje", i Doprinosa Europskog pokreta osoba s invaliditetom toj Konferenciji¹;
4. uzev_i u obzir Akcijski plan Tre_eg summita _efova dr_ava i vlada Vijeća Europe (CM/2005/80 kona_na verzija), usvojen u Var_avi 17. svibnja 2005. koji odre_uje uloge i glavne odgovornosti Vijeća Europe u nadolaze_im godinama;
5. uzev_i u obzir Deklaraciju iz St. Petersburga, usvojenu 22. rujna 2006. na Europskoj konferenciji o "Pobolj_anju kvalitete _ivota osoba s invaliditetom u Europi; sudjelovanje za sve, inovacija, u_inkovitost";
6. pozdravljaju_i usvajanje Konvencije o pravima osoba s invaliditetom od strane Op_e skup_tine Ujedinjenih naroda, njezino potpisivanje i poticanje njezine ratifikacije, koje je pokrenuo veliki broj europskih dr_ava _lanica, i mogu_nost upotrebe Akcijskog plana za osobe s invaliditetom Vijeća Europe kao europskoga regionalnoga operativnog instrumenta za pomo_dr_avama _lanicama u izvr_avanju obveza iz Konvencije Ujedinjenih naroda, poglavito _lanka 33.;
7. u potpunosti dijelimo temeljna na_ela i strate_ke ciljeve Akcijskog plana za osobe s invaliditetom Vijeća Europe usmjerene na ja_anje napora i opredijeljenost dr_ava _lanica za djelovanje u okvirima nediskriminacije i po_tivanja ljudskih prava kako bi osna_ile

¹ Puni naslov: Doprinos Europskog pokreta osoba s invaliditetom Drugoj europskoj konferenciji ministara odgovornih za integracijske politike za osobe s invaliditetom

neovisnost, slobodu izbora i kvalitetu _ivota osoba s invaliditetom te podigle svijest o invaliditetu kao vidu ljudske raznolikosti;

8. uzimamo u obzir slo_enost ovog opse_nog zadatka i pozdravljamo holisti_ki pristup Akcijskom planu za osobe s invaliditetom Vije_a Europe koji preporu_uje specifi_ne aktivnosti u 15 klju_nih smjernica koje obuhva_aju sva podru_ja _ivota osoba s invaliditetom, od sudjelovanja u politi_kom i kulturnom _ivotu preko obrazovanja, strukovne naobrazbe, zapo_ljavanja, pristupa_nosti, prijevoza, informacija i komunikacija, do zdravstvene skrbi, rehabilitacije, socijalne i pravne za_tite, kao i _ivota u zajednici, neovisnog _ivljenja istra_ivanja ili podizanja razine svijesti;

9. prihva_amo _injenicu da je provedba Akcijskog plana Vije_a Europe za osobe s invaliditetom prvenstveno odgovornost dr_ava _lanica te da je po_tivanje me_unarodnih obveza _asna du_nost svih dr_ava _lanica;

10. pozivamo dr_ave _lanice Vije_a Europe na usvajanje strate_kog i sveobuhvatnog pristupa politikama za osobe s invaliditetom provedbom Akcijskog plana Vije_a Europe za osobe s invaliditetom te pozivamo dr_ave _lanice Vije_a Europe da uzmu u obzir ovu Deklaraciju i njezine prakti_ne preporuke;

11. prvenstveno i kao najva_nije, podsje_amo da, kao _to je navedeno u Preporuci Rec(2006)5, prilikom provedbe specifi_nih aktivnosti sadr_anih u Akcijskom planu Vije_a Europe za osobe s invaliditetom, dr_ave _lanice moraju u potpunosti imati u vidu:

- na_ela na kojima se zasniva Akcijski plan, uklju_uju_i posebice prava pojedinaca na za_titu od diskriminacije, jednake mogu_nosti i po_tivanje njihovih prava kao gra_ana;
- multidisciplinarne aspekte koji uklju_uju konkretne potrebe _ena i djevojaka s invaliditetom, djece i mladih s te_ko_ama u razvoju, osoba s invaliditetom kojima je potreban visok stupanj pomo_i, starijih osoba s invaliditetom te migranata s invaliditetom i osoba s invaliditetom iz manjinskih zajednica, kao i klju_nu ulogu koju kvaliteta usluga i naobrazbe imaju u odnosu na pru_anje usluga osobama s invaliditetom;
- potrebu pru_anja potpore obiteljima osoba s invaliditetom u cilju punog i ravnopravnog sudjelovanja u svim podru_jima _ivota u zajednici;
- uklju_ivanje nevladinih organizacija, poglavito organizacija koje zastupaju prava osoba s invaliditetom u sve faze provedbe, pra_enja i ocjenjivanja na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te osiguravanje njihove odr_ivosti kao organizacija od posebnog interesa za promicanje razli_itosti putem financiranja njihove osnovne djelatnosti, uzimaju_i u obzir da dodatni tro_kovi za sudjelovanje predstavljaju prvu prepreku s kojom se suo_avaju osobe s invaliditetom;
- zapo_ljavanje osoba s invaliditetom u javnom sektoru kao neizostavni korak u promjeni prakse;
- djelovanje u cilju ubla_avanja negativnog utjecaja siroma_tva na osobe s invaliditetom.

12. svjesni smo činjenice da osobe s invaliditetom su građani s vrlo raznovrsnim potrebama i mogu postojati suobno s različitim zaprekama i stoga preporučujemo razvoj sveobuhvatnih akcijskih planova koji će uzeti u obzir ovu raznolikost;

13. imajući u vidu da na vladama država članica leži odgovornost za provedbu specifičnih aktivnosti po svakoj akcijskoj smjernici, podsjećamo da Preporuka Rec(2006)5 poziva vlade da započnu procjenu postojećih politika i programa te osnovnih načela u vezi s osobama s invaliditetom u odnosu na Akcijski plan Vijeća Europe za osobe s invaliditetom kako bi se utvrdilo u kojim je područjima potrebno postići napredak te koje je konkretne aktivnosti potrebno provesti;

14. preporučujemo državama članicama da prouče i utvrde jaza između politike i prakse, kroz stručnost osoba suobno s diskriminacijom na temelju njihova invaliditeta, odnosno kako se formalni zakoni i politike, kao i regionalni i lokalni propisi, sukladno društvu primjene tih zakona, politika i propisa, te koliko se učinkovito njihove odredbe provode;

15. prihvaćamo činjenicu da su određivanje prioriteta i utvrđivanje vremenskih rokova za postizanje napretka po usvojenim mjerama, kao i usmjeravanje svih napora ka unapređivanju dodjeljivanja sredstava za provedbu Akcijskog plana Vijeća Europe za osobe s invaliditetom, odgovornost svih država članica;

16. stoga preporučujemo da relevantna tijela državne uprave u državama članicama Vijeća Europe razrade nacionalne strategije i mehanizme provedbe usmjerene na postizanje ciljeva utvrđenih u Akcijskom planu Vijeća Europe za osobe s invaliditetom, uključujući, posebice, osiguravanje odgovarajućih financijskih i ljudskih resursa kako bi se omogućio značajni napredak;

17. preporučujemo državama članicama premoćivanje jaza između politike i prakse osnaživanjem stvaratelja i provoditelja politika na svim razinama za uspostavu i razradu održivih programa za postizanje napretka u provedbi Akcijskog plana Vijeća Europe za osobe s invaliditetom;

18. preporučujemo državama članicama poticanje inovativnih pristupa i metoda koje ukazuju na prepreke s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom u svojem svakodnevnom životu s ciljem otklanjanja prepreka koje ograničavaju slobodni izbor načina života i mjesta življenja, osobito onih koji omogućuju prepoznavanje, učenje na iskustvima drugih, usporedbu, ocjenjivanje i učenje uspješne prakse s naglaskom na promjeni stajališta.

19. snažno preporučujemo podržavanje inicijativa za promicanje usvajanja važnosti i značenja potpunog sudjelovanja osoba s invaliditetom u društvu općenito, a osobito u postupku izgradnje povezanih i pravednijih društava u Europi, te promicanje značajnog sudjelovanja i osjećaja vrijednosti,

20. preporučujemo državama članicama započeti provedbu Akcijskog plana Vijeća Europe za osobe s invaliditetom učinkovitim koordinacijom utemeljenom na jasnoj podjeli odgovornosti s obzirom na preporučene konkretne aktivnosti. Uvjereni smo također da politike vezane uz invaliditet ne bi više trebalo sagledavati kao isključivu odgovornost pojedinačnih ministarstava ili odjela. Odgovornost je svih ministarstava osigurati da njihove inicijative uzimaju u obzir prava osoba s invaliditetom. Kao što je navedeno u Preporuci Rec

(2006)5, potrebno je promicati me_uresornu koordinaciju nadle_nih tijela dr_avne uprave na svim razinama i stvaranje_ari_nih to_aka za sve probleme invaliditeta da bi se potaknulo i razvilo pristup uklju_ivanja pitanja invaliditeta u sve glavne tokove dru_tva;

21. preporu_ujemo dr_avama_lanicama da se postupno usmjere na uklju_ivanje pitanja invaliditeta u sve glavne tokove dru_tva ili odgovornost svih sektora. Uvjereni smo da uklju_ivanje pitanja invaliditeta u sve glavne tokove dru_tva se_e dalje od inkluzije i sudjelovanja osoba s invaliditetom – ono uklju_uje integriranje usluga za osobe s invaliditetom s uslugama za druge gra_ane. Cilj je napraviti otklon od politika koje poti_u razdvajanje prema integraciji u konvencionalne oblike pru_anja usluga kad god je to mogu_e, imaju_i pri tome u vidu da konvencionalne mjere, kao_to je istaknuto u Preporuci Rec(2006)5, ne isklju_uju postojanje politika specifi_nih za invaliditet, kada je to u najboljem interesu osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom trebaju imati pristup konvencionalnim zdravstvenim, obrazovnim, strukovnim i socijalnim uslugama i svim mogu_nostima koje su dostupne osobama bez invaliditeta;

22. preporu_ujemo poticanje multidisciplinarne i transverzalne akcije koja bi uklju_ivala sve klju_ne interesne skupine s ciljem ostvarivanja odr_ivog partnerstva izme_u me_unarodnih organizacija, tijela dr_avne uprave dr_ava_lanica, lokalne uprave i predstavnika civilnog dru_tva osoba s invaliditetom i za osobe s invaliditetom, _ime bi se izjedna_io polo_aj osoba s invaliditetom s ostalim interesnim skupinama, a osobito putem politika koje omogu_avaju uklju_ivanje javnosti, te putem sudjelovanja u odlu_ivanju o pitanjima relevantnim za osobe s invaliditetom;

23. sna_no preporu_ujemo da vlade nastoje pobolj_ati komunikaciju i distribuciju informacija s naglaskom na prikupljanje, kori_tenje i dijeljenje saznanja i uspje_nih primjera iz prakse za pobolj_anje kvalitete_ivota osoba s invaliditetom, kako bi se postavili temelji za izgradnju sna_ne baze podataka za informirano dono_enje odluka na temelju realnih pokazatelja;

24. savjetujemo dr_avama_lanicama sustavno podizanje razine svijesti javnosti o potrebama osoba s invaliditetom me_u svim profesijama koje mogu utjecati na _ivote osoba s invaliditetom, te da u suradnji s organizacijama osoba s invaliditetom razviju razli_ite mehanizme koje_e koristiti razne interesne skupine, uklju_uju_i indikatore kvalitete i okvire za procjenu, te distribuciju tih mehanizama zajedno s uspje_nim primjerima iz prakse sudjelovanja i dru_tvne uklju_enosti;

25. preporu_ujemo tako_er dr_avama_lanicama ohrabivanje inicijativa koje razvijaju nove pristupe za pobolj_anje kvalitete_ivota i mogu_nost neovisnog_ivljenja svih osoba s invaliditetom bez obzira na njihovo stanje, uklju_uju_i i uporabu novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija, osiguravanje odgovaraju_e podr_ke i kvalificiranih usluga, uklju_uju_i pomagala, primjenu razumne prilagodbe i koncepta Univerzalnog dizajna;

26. pozdravljamo pravovremene inicijative dr_ava_lanica u smjeru provedbe Akcijskog plana Vije_a Europe za osobe s invaliditetom spomenute na plenarnoj sjednici Konferencije, i preporuke proiza_le iz rasprava na radnim sastancima, te pozivamo dr_ave_lanice Vije_a Europe da uzmu u obzir ove preporuke;

27. na kraju, preporu_ujemo da Vije_e Europe da svoj doprinos u okviru Akcijskog plana Vije_a Europe za osobe s invaliditetom i svih drugih relevantnih aktivnosti oja_avanjem me_uinstitucionalne i me_usektorske suradnje na promicanju prava i potpunog sudjelovanja

osoba s invaliditetom u Europi, s ciljem da Europa postane kontinent na kojem su sve osobe s invaliditetom u potpunosti integrirane i uklju_ene u dru_tvo.

28. Sljede_e konkretne preporuke nastale su u radionicama odr_anim u sklopu Konferencije:

I. Implementacija Akcijskog plana Vije_a Europe za osobe s invaliditetom 2006.-2015. u nacionalne strategije i nacionalno zakonodavstvo

Nakon svakog preispitivanja situacije u dr_avama _lanicama trebala bi uslijediti sveobuhvatna strategija ili akcijski plan provedbe, osiguravaju_i njihove periodi_ne provjere sukladno okvirima zadanim Akcijskim planom Vije_a Europe za osobe s invaliditetom, pridaju_i du_nu pozornost potrebama podizanja razine svijesti i educiranja svih interesnih skupina, uklju_uju_i nevladine organizacije, kao i regionalnu i lokalnu upravu.

II. Dobri primjeri iz prakse u dr_avama sudionicama i provedba nacionalnih strategija

Uva_avaju_i zna_aj razmjene iskustava i dobrih primjera iz prakse kao sredstvo od vitalnog zna_aja za uvo_enje inovativnog pristupa i postavljanje novih temelja djelovanja na podru_ju invaliditeta, dr_ave _lanice, kao i predstavnici civilnoga dru_tva, poglavito nevladine organizacije osoba s invaliditetom, trebale bi osna_iti suradnju i umre_avanje koje_e omogu_iti naj_iru mogu_u distribuciju dobrih primjera iz prakse me_u svim interesnim skupinama.

III. Oblici razvoja regionalne i me_unarodne suradnje

U onim dr_avama _lanicama u kojim jo_ne postoje tijela za pra_enje provedbe Akcijskog plana Vije_a Europe, potrebno je ustrojiti takva tijela. Ta_e tijela, me_u ostalim, pru_ati informacije Europskom koordinacijskom forumu za Akcijski plan Vije_a Europe za osobe s invaliditetom 2006. - 2015. (CAHPAH) o ostvarivanju nacionalnih prioriteta i definicijama invaliditeta i osoba s invaliditetom.

IV. Suradnja nevladinih organizacija s dr_avnim institucijama i lokalnim upravama

Struktura, nadle_nost i metode rada tijela za pra_enje provedbe Akcijskog plana Vije_a Europe na nacionalnoj bi razini trebale odra_avati partnerski odnos izme_u pokreta osoba s invaliditetom i nadle_nih tijela u provedbi ovog Plana.